

■ **مهسا قوی قلب /** شهرنشینی و اداره شهرها یکی از مهمترین دستاوردهای بشری در تاریخ جهان محسوب می شود به طوریکه اگر تا پیش از این، روستاها به عنوان جامعه مولد و شهرها به عنوان جوامع مصرف کننده شناخته می شدند از دهه اخیر نگاه دنیا نیز به مقوله شهرنشینی عوض شده و دیگر به شهر به مثابه یک پدیده مضر نگریسته نمی شود. همین نگاه باعث شده تا شهرها سرشار از تجربیات مثبت و منفی در مقابله با پدیده های مختلف اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و حتی سیاسی باشند. در چنین شرایطی، تهران به عنوان کلانشهری که هم مرکز سیاسی و اداری کشور است و هم مرکز اقتصادی، دارای شرایط خاص تری نسبت به کلانشهرهای مشابه در دنیا است و همین تجربه خاص، می تواند زمینه ایجاد گفت و گو و تعامل با شهرهای مختلف باشد. مفهوم «دیپلماسی شهری» به عنوان یکی از زیرشاخه های «دیپلماسی عمومی» چندسالی است که در دنیا مطرح شده و در آن گفت و گو و تعامل بین شهرهای دنیا، به بستری برای تحولات بزرگتر در عرصه بین المللی تبدیل شده است. تهران هم در طول چند دهه گذشته تجربیات متفاوتی در حوزه دیپلماسی شهری دارد که از منظرهای مختلف قابل نقد و بررسی است. برای ارزیابی و نگاه بهتر به آینده تهران در حوزه دیپلماسی شهری با حامد مظاهریان، معاون برنامه ریزی، توسعه شهری و امور شورای شهرداری تهران، به گفت و گو نشستیم. مظاهریان که استاد دانشگاه تهران است و سابقه معاون وزیر راه و شهرسازی را هم در کارنامه خود دارد، معتقد است که گفت و گوی بین شهرها نیاز دنیای امروز است و در این فضا، باید زمینه ها و فرصت های جدیدی را جست و جو کرد تا با توسل به آن بتوان به رویکردهای جدید و بهتری در ارتقای کیفیت زندگی شهروندان دست یافت. نگاه مظاهریان به موضوع دیپلماسی شهری در ادامه می آید:

گفت و گو

■ **دیپلماسی شهری** تا چه اندازه در توسعه شهرها موثر است و آیا مقوله توسعه شهرنشینی در دنیا عاملی مثبت تلقی می شود یا منفی؟

مطالعات جمعیتی در دنیا نشان می دهد که برای اولین بار در طول زندگی بشری، تعداد افراد شهرنشین از افراد غیر شهرنشین پیشی گرفته و بیش از ۵۱ درصد جمعیت جهان شهرنشین شده اند که با توجه به تجربیات دهه های گذشته پیش بینی می شود، شتاب به سمت شهرنشینی همچنان ادامه داشته باشد. این تغییر رویکرد، در حالی است که در یک دوره تاریخی افزایش شهرنشینی به عنوان عاملی منفی تلقی می شد، اما در سال ۲۰۱۶ برنامه اسکان بشر ملل متحد (UN-Habitat) کنفرانس مسکن و توسعه شهری پایدار سازمان ملل متحد را با عنوان دستور کار جدید شهری برگزار کرد و بر خلاف نگرش های قبلی، گسترش شهرنشینی به عنوان عاملی مثبت در آن اجلاس معرفی شد. در چنین شرایطی که هم دنیا به سمت شهرنشینی حرکت کرده و هم روند شهرنشینی در ایران، به طور بی سابقه ای در حال رشد است، دیپلماسی شهری می تواند زمینه یک گفت و گوی مشترک بین شهرها، تجربیات و ایده های آنها را در دنیا مطرح کند و نشان دهد که شهرنشینی نه تنها منفی نیست که می تواند از نظر ارتقای کیفیت زندگی بشری، مثبت هم باشد.

■ **چند درصد جمعیت کشور شهرنشین هستند؟ و برای کاهش مشکلات ناشی از افزایش شهرنشینی چه باید کرد؟**

در ایران بیش از ۷۴ درصد جمعیت شهرنشین هستند و این رقم نشان می دهد که حرکت شهرنشینی در ایران شتابان تر از دنیا حرکت کرده است.

چیزی که این تغییر بزرگ تاریخی یعنی شهرنشینی بیش از نیمی از جمعیت جهان که برای اولین بار

گفت و گوی شهرها

گفت و گو با حامد مظاهریان معاون برنامه ریزی توسعه شهری و امور شورای شهرداری تهران

